

La diftongació en aquesta zona cobreix bastant els límits del domini català, i es produeix en aquest mot amb reduccions diverses: Tossal del *Pueu* terme de St. Orenç, Font de *Pueu*, te. Betesa (ja prop del de Serradui, diu X. Terrado), Tossal *Lo puègol* te. Bivils (amb *-l* ultracorrecta i g epentètica) (XIX, 130), *Sober-peo*, *Cost'uru-pù* (E.T.C. 130 i n. 26). Fins és possible que hi hagués hagut diftongació en *ua*, cf. *Guarqs* (TVBoí, 1, 20). En conclusió el gran puig de la vall de Cabdella duu el nom de *Puaiasso* o *Puejasso* 'puig gran', amb una ulterior alteració del diftong comparable a la d'aquests altres noms de puigs d'aqueixa zona.

II. S'escau, però, que aquest nom ha vingut a coincidir en part amb un grup de NLL i NPP valencians; que hi tenen formes ben semblants, els quals haurem d'estudiar a continuació per tal d'evitar futurs recels, dubtes i confusions. En part són bastant diferents; i el més conegut és:

1) *Paià*. D'allò més estès com cognom a tota la zona del Xúquer. I allà també apareix força repetidament com NL menor. *Cova de Paià* a Biar (xxxvi, 7.6). *Raconet de Paià* te. Beniatjar (xxxii, 145.13). Racó de *Paià* al Campello (xxxvi, 110.23), un altre a Alcoi (xxxiv, 145). Carrer *Paià*, vell atzucac te. Benifato (xxxv, 38.7), Rambla de *Paià* (o de *Raimundo P.*), a Ibi (xxxv, 163.8). Com a cognom, també en tinc nota al Camp de Mirra, Alqueria d'Asnar, Petrer, El Campello (BDC xii, 328); i de gent distingida: el Cardenal *Payà* que nasqué a Beneixama el 1811. És clar que també apareix emigrat a Bna. (poeta jove, 1890), València etc. Essent cognom passa a ser femení: *Lloma de la Paiana*, a Benimarfull, xxxiv, 13,1; o en plural: *Xorret dels Paians* a Castalla, Corral dels *Paians* a Beneixama (xxxv, 184.10, xxxvi, 14.2).

Però hi ha altres formes valencianes del mateix radical, que orienten més cap a les originàries.

2) El Barranc de *Pejèta*, que és important, en el te. d'Ontinyent: té gran llargada i amplada: neix en te. de Fontanars, corrent d'O. a E. per Missalgar, cap a l'Esperança, i un poc més avall l'IGC el marca com pda. (2^o58x38^o48) [en grafia falsa, andalusada *Palleta*], i acaba convertint-se en el gros *Barranc de les Caves*, dins el terme d'Ontinyent (xxxii, 45 LL4.17).¹

3) Ara bé junt amb això trobem: (3a) *La Pea* pda. de Vilamarxant (xxx, 108.4), (3b) *Runar de Paia* (139.25), crec que és en el terme de Finestrat (xxxv, nota incompleta), (3c) *Vall de la Pea* afr. de Xert a. 1322 (V. art. *Penyó* infra). I (3d) *Mas de Pai* a Quart de Poblet (xxx, 22.16).

Per a l'ETIM. crec que hem de partir del grup (3). PÉDIA o PÉDEA hagué de ser un mot del ll. vg. hispànic i circum-pirenaic (potser derivat de PEDEM ('peu'), 55 comú al gascó, el cast. bascongat (> basc); arag.,

gall-port. i català ant. *pija* (DECat., vi, 567.69), d'on després el verb derivat *pitjar*, rbg. i arag. *piar*, port. *pejar* 'travar'; d'on el significat 'falca', 'puntal', 'trava', i d'ací 'parany' (de caçar salvatgines). D'aquí, doncs, mossàrab *peia*; (el sign. de 'parany' quadra bé amb el de 'racó, indret sense sortida', 'barranquet' 'cova' que s'ha anat repetint en el nostre NL en tants indrets. I en forma ben conservada en *La Pea* (3) el mot però, degué passar a l'àrab dels moriscos, que pronunciarien *pājā* (cf. *Pagna/pegna* PINNA art. infra), així apareix reduït a *Paia* (3b) o bé *Paie*, catalanitzat *Pai* (3d). En fi l'àrab dels moriscos degué usar-lo en dual o en plural, amb tals desinències aràbigues: dual *Paiên*, d'on el *Paià* o *Paians* tan generalitzat (1) car és ben coneguda la predilecció de l'àrab morisc pels duals.

Quant a *Paieta* (2) s'obre una doble possibilitat. Pot tractar-se del plural aràbic. Essent *peiat* en àr: un femení, el plural seria *pājāt* catalanitzat en *Paieta*; ens ho faria creure: *Paet*, nom d'un barranc, pda. i Font de ~, te. de Tollos, estenen-se fins al d'Alcalá de la Jovada (xxxv, 65. 17, 66.2) on sembla conservar-se la term. plural -āt incanviada. Hi ha, però, una alternativa, suscitada per altres dos NLL *La Paiassa*, Mas i Barranc de~ en te. de Culla (xxix, 59.12). Semblaria resultar d'una innovació de *Paieta*, com augmentatiu. Això, però, pot ser secundari: com que el lloc era gran i ric, «què *Paieta* —pensaria el llauraor—, li direm *La Paiassa*». I sembla que un altre anà més enllà, potser en to caricaturesc. *Rincó'l Paiasso* en el te. de Montserrat d'Alcalá: equiparant-lo absurdament amb el nom cast. del clown. És clar, però, que ni ací podem pensar en l'etim: PODIUM del (i), ni allí en el mossarabisme del nom valencià.

¹ *Missalgar* ve de l'àr. *mānzl -al-gār* 'l'hostal de la cova'. Endevinem, doncs, que es refereix a la cova o coves, que han donat el nom cat. «de les Coves» i potser també les *Coves de Paià* que hem registrat a Biar: com sigui que Biar és dret al S. de Fontanars i només separat per Beneixama.

PAIERNO, SIPAIERNE i PIPADERNI

Partides muntanyenques de l'alta Ribagorça.

PAIERNO és una partida del terme de Castanesa, la vall afl. dr. de l'Alta Ribagorçana, que junt amb la de Les Paüls, són intermèdies entre aquesta i la de Benasc: una dotzena de k. al NO. del Pont de Suert; pron. *pajérno* (xix, 139).

PIPADERNI, partida de la Ribagorça, altre tant aigües avall de Pont de Suert: és un puig damunt Sopeira, cf. enq. de Sopeira, any 1957 (xviii, 190ss.).